

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevvari: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Útróður á vegamóti

ÚTRÓÐRARFISKURIN eigur ikki at framleiðast til vanligu flakaproduktini. Bátarnir eiga at gera seg leysar av flakavirkjunum. Útróðrarmóttøkur eiga at skipast, sum selja fiskin víðari. Fiskurin eigur at seljast á feskfiskamarknaðinum. Nýggir útróðrabátar skulu útviklast við atlit til:

- CSW-føring
- reiðskapsarbeiði
- komfort

Fløiri kanningar eiga at gerast av:
— feskfiskamarknaðinum
— reiðskapi
— agn og egning

HETTA eru nakrar av niðurstøðum, sum vórðu gjørdar á útróðrarstevnuni, sum verður hildin í Klaksvík í hesum døgum. Á stevnuni eru fyrirestar og pallborðsorðaskifti. Har eru luttakrarar ymsa staðni frá — eisini úr úrlandinum.

TAD eru trý ár síðani, at líknandi útróðrarstevna varð hildin á sama stað. Ein kann tiskil loyva sær at spyrja, hvat er hent síðani tá — og hvønn veg tað nú ber! Tað er einki at ivast í, at royndirnar, sum einstaklingar og Heilsuføðiliga Starvsstovan hava tikið stig til og arbeitt við nú í nokur ár, benda á, at tað eru framtíðarmøguleikar í útróðrarvinnuni — um vit bert tora at síggja teir og megna at gera orð til veruleika.

ÚRSLITIÐ av umrøddu kanningum vísti jú, at vit — um vit gera ymsar broytingar í hesi vinnuni — kunnu fáa meira fyrri okkara fisk — og hetta hevur ómetaliga nógv at siga samfelagsbúskaparliga, tá vit hugsa um, at vit ikki kunnu troyta grunnarnar meira enn vit gera. Heldur hava vit verið í so grammir og eru tí noyðdir til at minka um veiðutrýstið komandi árin. Men fyrri at hetta ikki skal gera, at útlutningsvirði okkara «skramblar niður eftir», so eru vit noyðdir til at fáa meira burtur úr verandi tilfeingi. Og her koma so royndir við at fáa betur hagreiddan fisk til lands sum ein hjálpanði hond. Spurningurin er so bara, um okkara veiðumenn, okkara skiparar, okkara politikarar og onnur við eru fús til at taka av tilboðnum og avbjóðingini um at

oddagrein

fremja nýhugsan innan útróðrarvinnuna og helst eisini aðra vinnu.

TAD má sigast, at longu nú eru hend framstig. Vit hava fingið skip, sum burturav leggja seg eftir at føra væl hagreiddan fisk til lands. Um hesi skip eru tey endaliga røttu, tað eiga vit so at skifta orð um, men tað er greitt, at hetta er leiðin: at byggja út flotan til at fáa sum mest og best burtur úr hvørjum sterti vit fáa inn á dekkjó og síðani føra til lands.

MEN ikki nóg mikið við tí. Tað er eisini neyðugt, at kanska ikki minst okkara skiparar í samstarvi við eftirliti bera seg skynsamt at, soleiðis at ungfiskurin og gýtingarfiskurin ikki verður nervaður. Tað er greitt, at okkara skiparar her eiga stóra ábyrgd. Tað eru teir, sum eiga at slóða fyrri, at ikki grundarlagið verður tikið undan fiskastovnum. Teir mugu kenna sær hógv og lurtu eftir og virða ráð frá fiskifrøðingunum eins væl og veiðieftirlitsfólk okkara.

MEN politikararnir eiga eins stóra ábyrgd sum teir, ið standa á brúnni á okkara fiskiskipum. Politikararnir eiga at stýra fiskivinnuni soleiðis, at vit ikki fáa ov nógv skip at troyta stovnarnar — at trýstið ikki verður ov stórt.

SO tað er meira neyðugt nú enn nakrantíð, at ein dialogur fæst í gongd millum vinnuna, okkara myndugleikar og okkum øll. Tað er umráðandi, at vit øll ásanna týðningin av, at troyta vit ikki fiskastovnarnar við skynsemi, so kemur tað okkum aftur um brekku.

VÓNANDI spyrst okkurt gott burtur úr útróðrarstevnuni í Klaksvík. Okkara blað liv feigið vera við til at halda liv í einum sunnum og sakligum kjaki. Spurningurin er so bert, um fólk ynskir at brúka henda móguleika, tey hava: at vera við í einum framhaldandi kjaki í fjølmíðlumum. Okkara ynski er: brúkið henda móguleika.

jamú.

Lasse Klein og Eysturoyggin!

Tá Tíðindablaðið kom út á fyrsta sinni, varð sagt, at blaðið var óheft politiskt, men ringt var at halda partapolitikkuttanfyri. Oyggjatiðindi kom beinanvegin í somu støðu. Tað segði eisini, at tað var politiskt óheft, men síðan Lasse Klein, bróður blaðstjóran Dan Klein, fekk landsstýrissess, hevur hetta blað hingið í honum. Seinasta nýggja er, at Lasse Klein var einasti landsstýrismaður, sum at kvøddi ímóti at geva IRF

lån uppá 40 mill. kr. til framhald av brennistøðini í Leirvík. Tað er eitt ella tvey ár síðan, at avgerðin varð tikin um at byggja brennistøð í Leirvík, men nú vaknar Lasse Klein við kaldan dreyms og sigur, at eingin lóg er fyrri at læna IRF hesar 40 mill. Nei, Lasse Tvassi, so lætt sleppur tú ikki. Vit hava langt síðani gjøgnumskoðað teg og sig bara sum er, løgtingsval stendur fyrri durum og tí ræður um at fáa so nógvar at-

kvøður sum møguligt. Lítill munur var á javnaðarflokkinum og sjálvstýrisflokkinum seinast — millum 30 og 40 atkvøður, men næstsiðsta fólkaløgtingsval fór javnaðarflokkurin langt fram um gl. sjálvstýrið í Eysturoynni og teir fara at fylkjast enn meira um javnaðarflokkinn til komandi løgtingsval.

fyrirv. sjálvstýrismaður í Leirvík

Mótmæli ímóti FAROE-Race

Føroya Landsstýri
Att: Umhvørvisnevndin

Leygardagin 13. juni 1987 stóð í Dimmalætting, at 800 brævdúgvur úr Skotlandi, Wales og Englandi vóru sleptar leysar í Havn. Ætlanin var, at hesar dýgvur skuldu kappflúgva heimaftur, men eigararnir roknaðu við, at bert helvtin fór at vinna fram. Hetta vóru skelkandi tíðindi, og tá vit frættu, at bretar ætlaðu at koma við tvífaldaðum tali av dýgvum í summar og gera hetta til fastan sið á hvørjum ári, vendi Føroya Fuglafrøðiliga Sær til landsdýralæknarnar, sum tá var í ferð við at viðgera umskömin. Tað er nú hent tað gleðiliga, at landsdýralæknin hevur boðað bretum frá, at hann ikki kann ganga umskömin í møti í ár. Avgerðin kann kærast til landsstýrið, og tí vil Fuglafrøðiliga heita á landsstýrið um at halda fast við avgerðina hjá landsdýralækninum, um ein kær kemur frá bretum, tí tað eru fyra itokiligar grundir til at steðga hesum spæli ikki bara í ár men eisini framyvir.

2. Bládúgvustovnurin

Brævdúgvur eru av sama slagum sum bládúgvur, men eru aldar í nógv ár, so at tær í nógvum førum ikki líkjast bládúgvum. Tær kunnu to parast við teimum villu bládúgvum, og hetta hevur fort við sær, at bládúgvur eru sera sjaldsamar. Føroyar hava to higartil verið eitt undantak, hóast tekin tíverri eru um, at eisini her hava tamar ella ódrvisi littar dýgvur parað seg við bládúgvum.

Samlaði føroyski bládúgvustovnurin er bert o.u. 250-500 per, so tað skulu ikki nógvar fremmandar dýgvur til at broyta stovnin munandi. Tíverri er stovnurin longu hótur av tamum dýgvum, sum flúgva leysar, og av brævdúgvum, sum á hvørjum ári villast hendan vegin. Tí er umráðandi, at tað ikki verður givið loyvi til nýta Føroyar sum startpláss í kappflúgvingum, tí prógvur eru fyrri, at nakrar av dýgvum, sum blivu sleptar út seinasta summar, blivu verandi her, og hesar fara kanska at parast við bládúgvum í summar.

1. Dýrplága

Í § 1 í løgtingslógini um vernd av dýrum, sum varð kunngjørd í 1985, stendur, at «dýr skulu viðfarast forsvarliga og skulu ikki av vanrøkt, overving, ella á annan hátt vera fyrri óneyðugari líding».

Tað er onki at ivast í, at bretarnir vistu, at dýgvurnar fóru at líða av overving, tá teir sendu tær 400 km yvir hav, tí teir roknaðu við, at bert helvtin fór at vinna fram. Slíkt verður sambært § 19 í somu lóg, revsað við bót, hefti ella fongsl í upp til 1 ár.

3. Smittuvandin

Okkum tørvur ikki dømi um, hvussu vandamikið tað er at flyta fremmanddýr hendan vegin. Vit kunnu bert hugsa um seyðasjúkuna garnað, sum gjørdi nógv um seg og ferði við sær, at allur seyður nú má koppsetast. Tað sama hendir innan alingina, so vit nú hava innflutt nær um allar tær sjukur, sum norðmenn høvdu at stríðast við.

Seinastu árin hevur ein álvarsom virussjúka, ið nevnist paramyxovírus, tikið seg upp ímillum tamar

dýgvur, og tær flestu, sum verða smittaðar, doyggja. Danskur brævdúgvur verða tí koppsett- ar eina ferð á hvørjum ári, men í Bretlandi er sjúkan vanlig, og har koppseta teir ikki regluliga. Ein bretska brævdúgva, sum viltist til Norra, sigst at hava borið smittuna høðar, og norðmenn ráða tí til, at allar fremmandar dýgvur verða dripnar, sjálvt um tær siggja frískar út.

4. Uppskotið til nýggja fuglaveiðilóg

Í uppskotinum til nýggja fuglaveiðilóg, sum landsstýrið hevur lagt fram, er bannað at flyta livandi fugl til Føroya.

Vit heita tí á landsstýrið um at halda fast við, at bretar ikki sleppa at halda fram við hesum óhugnaliga peningaspæli, har teir seta okkara valla bládúgvustovni í vanda og pina teirra tamu dýgvur við at senda tær 400 km yvir hav.

Vegna nevndina í
Føroya Fuglafrøðiliga
Bergur Olsen